ابتکار
روزنامه صبح ایران

چهارشنبه ۵ شهریور ۱۴۰۴
۳ ربیع‌الاول ۱۴۴۷
۲۷ آگوست ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۹۸۶
۱۲ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

رمزگشایی از اشاره صریح رئیس‌جمهوری؛ نهادهای بودجه‌خوار کدامند؟

شجاعت سیاسی کلید اصلاح بودجه

صفحه ۹

قول رفع فیلترینگ «اکثر پلتفرم‌ها» تا پایان سال چقدر محقق می‌شود؟

قفل‌هایی که باز نشدند

صفحه ۴

پیشنهاد روسیه مبنی بر تعویق فعالسازی مکانیسم ماشه بررسی شد

بن بست شکنی روسی؟

همزمان با آغاز دور جدید مذاکرات ایران با سه کشور اروپایی در ژنو در حساس‌ترین مقطع پرونده هسته‌ای و پیش از ضرب‌الاجل اروپا برای فعال‌سازی مکانیسم «پس‌گشت» (اسنپ‌بک)، مقامات روسیه و چین، دو کشور دیگر طرف توافق ایران در برجام، مواضعی را مبنی بر عدم صلاحیت غرب برای اقدام در بازگرداندن تحریم‌ها علیه ایران اتخاذ کرده‌اند.

جدیدترین مواضع مسکو در قبال این موضوع در تماس تلفنی رؤسای‌جمهور و همچنین تماس وزیران امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه ابراز و با انتشار مواضع مسکو در یک روزنامه روس تکمیل شد.

ایرنا می نویسد: در هنگامه‌ای که دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا بر خلاف اصول معاهده منع اشاعه سلاح‌های هسته‌ای موسوم به ان‌پی‌تی، حق غنی‌سازی ایران را نادیده می‌گیرد، ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه در تماس تلفنی با مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور تأکید کرد: برخورداری جمهوری اسلامی ایران از حق غنی‌سازی اورانیوم از نظر روسیه، کلیدی و قطعی است.

پوتین که کشورش عضو دائم شورای امنیت و دارای حق وتو است، افزود: امیدوارم که مذاکرات بر سر موضوع قطعنامه ۲۲۳۱ (که شورای امنیت سازمان ملل در تأیید توافق برجام تصویب کرد) نیز به سرانجام مطلوب برسد.

در میانه گمانه‌زنی‌ها درباره بده و بستان «پوتین» و «ترامپ» در فضای غیررسمی و شبکه‌های اجتماعی، تماس تلفنی رئیس‌جمهور روسیه با همتای ایرانی خود با نکته‌ای ظریف نیز همراه بود؛ آنجا که پوتین به پزشکیان گفت: گفت‌وگوهای صورت گرفته در این نشست به طور کامل درباره مسأله اوکراین بوده است.

پزشکیان نیز با قدردانی از مواضع دولت روسیه در رابطه با حق غنی‌سازی جمهوری اسلامی ایران، افزود: ایران بر اساس مبانی اعتقادی و دکترین دفاعی خود، هرگز به دنبال ساخت سلاح اتمی نبوده، نیست و نخواهد بود.

شرح درصفحه ۱۱

سرمقاله

سعید پای بند

از شکست انتخاباتی تا کارشکنی سیاسی علیه پزشکیان

در روزهای اخیر، صحنه‌ی سیاسی کشور شاهد موجی از مخالفت‌ها با رویکرد مذاکره و تعامل دولت پزشکیان است. مخالفانی که در ظاهر با پرچم "دغدغه ملی" و "حفظ عزت" سخن می‌گویند، در باطن اما همان چهره‌ها و جریان‌هایی هستند که در انتخابات اخیر از اعتماد عمومی بازماندند و طعم شکست را چشیدند. امروز، آن ناکامی در صندوق رأی به شکل مخالفت تند و گاه غیرمنطقی در عرصه سیاست خارجی سر برآورده است.

واقعیت آن است که ضدیت با مذاکره در شرایط کنونی، بیش از آنکه ناشی از یک استراتژی ملی باشد، بازتابی از سرخوردگی سیاسی و تلاشی برای بازسازی پایگاه از دست‌رفته است. شکست انتخاباتی نه‌تنها این جریان‌ها را از مسیر قدرت دور کرده، بلکه آنان را در موضعی قرار داده است که هر موفقیت احتمالی دولت تازه را تهدیدی برای آینده سیاسی خود می‌دانند. بنابراین، هرگونه ابتکار عمل در عرصه سیاست خارجی از گشایش اقتصادی تا کاهش تنش‌های بین‌المللی با موجی از مخالفت‌ها و تخریب‌ها مواجه می‌شود.

مخالفان مذاکره به‌خوبی می‌دانند که هر روزنه‌ای برای بهبود روابط خارجی می‌تواند پیامدهای مثبتی در معیشت مردم داشته باشد. اما درست در همین نقطه است که دغدغه‌های جناحی بر منافع ملی سایه می‌افکند. آن‌ها ترجیح می‌دهند مردم فشار اقتصادی بیشتری تحمل کنند، فقط به این امید که دولت پزشکیان نتواند در کارنامه خود موفقیتی ثبت کند. به بیان دیگر، سیاست خارجی قربانی رقابت‌های انتخاباتی شده است؛ رقابتی که پایانش در صندوق رأی رقم خورد، اما بازندگانش حاضر نیستند شکست را بپذیرند.

ادامه درصفحه ۲

چهره ای که همواره منفور است

استعفای وزرای هلند و بحران مشروعیت اسرائیل

صفحه ۱۱

سردرگمی بیماران مبتلا به «میاستنی گراویس»، هیچ‌کس جواب‌گو نیست

هر روز در جست‌وجوی دارو

صفحه ۶

تندروها با رای حداقلی چگونه توهم می زنند؟

دغدغه کاستی ها یا دشمنی با پزشکیان؟

صفحه ۲

بازی پیچیده غرب برای تحت فشار قرار دادن ایران آغاز شد

زنگ هشدار ردپای اسرائیل در اخراج سفیر ایران

بعید می دانم بین ایران و اتحادیه اروپا توافق خارق العاده ای شکل بگیرد. مذاکرات انجام خواهد شد اما با توجه به سختگیری ها و پافشاری های موجود، از سوی طرفین بر سر مواضعشان، دستاورد این مذاکرات خیره کننده نخواهد بود. از دید من ایران در گام نخست باید با آمریکا مذاکره می کرد چون ایالات متحده است که از پشت صحنه، اروپایی ها را تحریک می کند. در خاورمیانه، منافع اسرائیل برای آمریکا از هر موضوع دیگری مهمتر است.

استرالیا سفیر ایران را با ادعای نقش تهران در دو حمله یهودستیزانه در سیدنی و ملبورن اخراج و سفارت خود در تهران را تعطیل کرد. پنی وونگ، وزیر خارجه استرالیا اعلام کرد که این نخستین‌بار پس از جنگ جهانی دوم است که یک سفیر اخراج می‌شود.

به گزارش فرارو، وزیر خارجه استرالیا، مدعی شده است که ایران از خطوط قرمز عبور کرده و احمد صادقی، سفیر ایران و سه دیپلمات دیگر هفت روز فرصت دارند خاک استرالیا را ترک کنند. در مقابل این وقایع، اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه ایران گفت: «هر کنش نامناسبی در سطح دیپلماتیک واکنش متقابل را در پی خواهد داشت.«

با توجه به این شرایط پرسشهایی مطرح است از جمله این که آیا وقوع این اخراج به مثابه آغاز یک روند افزایش فشار علیه ایران از سوی غرب است؟محسن جلیلوند، تحلیلگر ارشد سیاست خارجی، در گفت‌وگو با فرارو به این پرسشها پاسخ داده است:

تنش های ایران و غرب رو به افزایش است

محسن جلیلوند به فرارو گفت: «اتفاقی که در استرالیا و در قبال سفیر ایران رخ داد از یک سو نشان دهنده افزایش التهابات است و از سوی دیگر زنگ هشدار ردپای اسرائیل است. ما با غرب وارد چالشی جدی شده ایم که هر روز به نسبت روز قبل روندی افزایشی را طی می کند. متاسفانه من چندان امیدواری به نتیجه گیری از مذاکرات بین نمایندگان ایران و اتحادیه اروپا ندارم. اگر قرار بود این دیدارها جواب بدهد، در سطح معاونان وزرا برگزار نمی شد. این اتفاقی که برای سفیر ایران رخ داده، قطعا و حتما با هماهنگی اسرائیلی ها است. مشخص است که سیستم اطلاعاتی استرالیا با اسرائیلی ها همکاری کرده است.»

وی افزود: «من مطئنم دامنه تنش ما به شکل روز افزون بالاتر خواهد رفت. از ۹ شهریور ماه به بعد شرایط پیچیده تر می شود. با توجه به این که به نتیجه مذاکرات با اروپا خوشبینی ندارم، این تنش ها را همچنان صعودی ارزیابی می کنم. ما با استرالیا پیش از این نیز تنش هایی جزئی داشتیم اما این بار شرایط کاملا متفاوت است. با توجه به این که برخی سفارت ها در تهران تعطیل یا نیمه تعطیل شده اند، می توان به راحتی تشخیص داد که تنش ها نسبت به گذشته تغییر کرده است.»

دو تجربه فشار دیپلماتیک در سالهای پس از انقلاب

این تحلیلگر ارشد سیاست خارجی در خصوص علل شکل گیری این شرایط و سوابق اتفاقات مشابه گفت: «با همه این ها، من این مسائل را به عنوان عامل فشار بر ایران نمی بینم. بلکه این یک روند دامنه دار است که مشخص نیست کی و چگونه به اتمام برسد. اگر به تاریخ مراجعه کنیم یکبار و بیش از ۳۰ سال پیش در ماجرای میکونوس، این اتفاق برای ایران افتاد که ناگهان در سطح دیپلماتیک تحت شرایط سختی قرار گرفت و همه کشورهای اروپایی، سفرا را فراخواندند و سعی کردند اقدامات اعتراضی ترتیب دهند. اما بعد از برگزاری انتخابات در ایران و حضور آقای خاتمی در مقام ریاست جمهوری و تلاش های ایشان برای بازسازی وضعیت و ایجاد گفتمان بین تمدن ها، شرایط اندک اندک به حالت عادی برگشت.»

وی افزود: «اگر در تاریخ عقب تر برگردیم در سالهای ابتدایی انقلاب و پس از تسخیر سفارت ایالات متحده نیز، تنش هایی بین ایران و برخی کشورهای غربی در سطح دیپلماتیک ایجاد شد. اما اگر این دو واقعه را در نظر بگیریم، به جز این دو مورد هیچگاه ایران در سالهای پس از انقلاب، در قبال سفارتخانه کشورهای دیگر در ایران و در قبال سفرای خود در دیگر کشورها، با این حجم تنش رو به رو نبوده است. »

جلیلوند در خصوص راهکارهایی که ایران می تواند درباره وضعیت فعلی انجام دهد گفت: «تنها راه موجود را مذاکره و دیپلماسی فعال می دانم. با توجه به موضع گیری های اخیر مقام های مختلف ایرانی تقریبا بعید می دانم بین ایران و اتحادیه اروپا توافق خارق العاده ای شکل بگیرد. مذاکرات انجام خواهد شد اما با توجه به سختگیری ها و پافشاری های موجود، از سوی طرفین بر سر مواضعشان، دستاورد این مذاکرات خیره کننده نخواهد بود. از دید من ایران در گام نخست باید با آمریکا مذاکره می کرد چون ایالات متحده است که از پشت صحنه، اروپایی ها را تحریک می کند. در خاورمیانه، منافع اسرائیل برای آمریکا از هر موضوع دیگری مهمتر است. اگر هم آمریکا مایل به مذاکره با ایران باشد بر اساس منافع خود به تنهایی صحبت نخواهد کرد، بلکه منافع اسرائیل را نیز مدنظر دارد.»

وی در خصوص تاثیر این شرایط، بر روابط ایران و دیگر کشورهای جهان گفت: «کشورهای آفریقایی تاثیر خاصی بر روابط بین الملل ندارند و اصلا تحت تاثیر این نوع شرایط نیستند و حتی اگر بخواهند در قبال ما سفارتخانه تعطیل کنند یا سایر رفتارها را انجام دهند، معادلات منطقه را تحت الشعاع قرار نمی دهند. کشورهایی که در عرصه بین الملل تاثیرگذارند، مهم تر محسوب می شوند. مسئله درباره استرالیا متفاوت است. درست است که میزان روابط ما با استرالیا محدود است، اما به هر حال استرالیا کشوری است که در روابط جهانی اثربخشی قابل توجهی دارد. این یک بازی پیچیده است که جهان غرب آغاز کرده تا ایران را تحت فشار قرار دهد.»

وزیر ارتباطات آخرین وضعیت روند رفع فیلترینگ را تشریح کرد

آیا نظامیان مخالف رفع فیلترینگ هستند؟

وزیر ارتباطات در پاسخ به این سوال که آیا نظامی ها هم مخالف برداشته شدن فیلترینگ هستند، گفت: «اساسا ترکیبی که در شورای عالی فضای مجازی داریم روشن است. شنیدن دلایل دوستان و حرف‌هایشان هم بد نیست.»

نیلوفر مولایی: قصه فیلترینگ به یک کلاف پیچیده تبدیل شده است که گویی زور دولت چهاردهم برای برطرف کردن آن، به مخالفانش نمی رسد. هر چند که دولت چهاردهم بارها بر رفع فیلترینگ تاکید داشته و این یکی از مهم ترین شعارهای انتخاباتی مسعود پزشکیان بوده است اما، در حال حاضر تلاش های او برای برطرف کردن مسدودیت های اینستاگرام، توئیتر، تلگرام و یوتیوب به بن بست خورده است.

دست پر مخالفان رفع فیلترینگ در مقابل دولت

مخالفان رفع فیلترینگ که در دی ماه ۱۴۰۳، به صورت اجباری رای به برداشته شدن قفل ۲ اپلیکیشن غیر ضروری مانند واتس آپ و گوگل پلی دادند اما خیلی زود مخالفت های خود را با برگزاری تجمع مقابل مرکز ملی فضای مجازی و امدن کفن پوشان به میدان نشان دادند. آغاز جنگ تحمیلی اسرائیل هم بهانه ی بیشتری را به آنان برای عدم همکاری با دولت داده است. چنانچه، فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت چهاردهم گفته بود: «دولت به دنبال محدودسازی اینترنت نیست ولی شرایط فعلی و اقدامات اسرائیل، دست مخالفان در راستای این اقدامات دولت را خوب پُر کرده است.»

سیدمهدی طباطبایی، معاون ارتباطات و اطلاع رسانی دفتر رئیس جمهور، درباره این موضوع به خبرگزاری ایسنا گفته بود: «مسئله جنگ هم برآیندش منفی نبود، یعنی یک عده از موافقین فیلترینگ را قوی‌تر کرد برای اینکه فیلترینگ باید ادامه پیدا کند و بالعکس مخالفین فیلترینگ در دولت را هم ثابت قدم‌تر کرد و اتفاقاً فکر می‌کنم برآیندش حتی یک ذره به نفع رفع فیلترینگ بود و این را هم مطلعم که یک دستور جدی داده شده و یک کمیته و کارگروهی در حال بررسی است که هم ملاحظات منطقی کسانی که قائل به فیلترینگ‌اند شنیده و رفع بشود و هم اینکه که خواسته و مطالبه مردم که دسترسی آسان‌تر به این درگاه‌های پر کاربرد است، محقق شود.» از سوی دیگر، اظهار نظرهایی که از سوی برخی از چهره‌های نظامی می‌شود، نشان می‌دهد که آن‌ها هم از مخالفان رفع فیلترینگ هستند. مانند، سردار مجید خادمی، رئیس سازمان اطلاعات سپاه، هم در مراسم اربعین شهید کاظمی در مشهد گفت: «امروز شبکه‌های ماهواره‌ای و اینترنتی آمریکایی مثل منوتو، بی‌بی‌سی و ایران اینترنشنال در خانه‌های ایرانی‌ها به راحتی افکار دشمن را اعلام می‌کنند. هیچ کشوری مثل ما فضای مجازی را رها نمی‌کند. من از نمایندگان مجلس می‌خواهم که شبکه ملی اطلاعات را جدی بگیرند و آن را پیگیری کنند.»

با موافقان فیلترینگ گفت و گو کنید

در همین راستا، ستار هاشمی، وزیر ارتباطات و فناوری در حاشیه جلسه حیاط دولت، در گفت و گو با خبرگزاری خبرآنلاین، در پاسخ به این سوال که اخیر آقای طباطبایی گفتند که یک کارگروه جدید برای موافقان فیلترینگ ایجاد شده است. ما پارسال هم شاهد تشکیل چنین کارگروهی بودیم. یعنی آیا موافقان فیلترینگ قانع نشدند؟ بیان کرد: «شاید بهتر باشد شما با افراد مختلف در این خصوص گفت‌وگو کنید. موضع وزارت ارتباطات و دولت مشخص است و با جدیت هم موضوع را دنبال می‌کند. دلیلش هم این است که وضعیت محدودسازی، اگر از نگاه حکمرانی هم به ماجرا نگاه کنیم، حتماً به ارتقای حکمرانی کمک نکرده و در جاهایی هم باعث ایجاد چالش‌های جدی برای نظام حکمرانی شده است.» وی ادامه داد: «فلذا موضع ما روشن است، ادله‌مان هم روشن است و درباره‌اش هم شفاف صحبت کرده‌ایم. ولی خب بالاخره عزیزانی هم هستند که دغدغه و نکاتی دارند و اتفاقاً خوب است که با موافقان فیلترینگ صحبتی داشته باشند.»

مردم راضی و خوشحال هستند

وی در پاسخ به این سوال که آیا نظامی ها هم مخالف برداشته شدن فیلترینگ هستند، گفت: «اساسا ترکیبی که در شورای عالی فضای مجازی داریم روشن است. شنیدن دلایل دوستان و حرف‌هایشان هم بد نیست. مثلاً می‌گویم اگر ظرفیت‌هایی که در کشور توسعه پیدا کرده مورد استفاده مردم قرار می‌گیرد، حالا چه در بحث پیام‌رسان‌ها، چه در بحث مسیریاب‌ها، چه در زمینه خرید و فروش، خیلی ظرفیت داریم. مردم راضی و خوشحال هستند و خدمات با کیفیت مناسب به مردم ارائه می‌شود.»

هاشمی تصریح کرد: «یعنی هم توانسته‌ایم اشتغال برای جوانان ایجاد کنیم، هم مردم از خدمات ارائه‌شده رضایت دارند. خب این قطعاً مطلوب است. یعنی هم رضایت مردم را داریم، هم استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان را. طبیعتاً آن طرف ماجرا هم بالاخره مردم متقاضی استفاده از ظرفیت‌ها و تعاملات بین‌المللی هستند. نکته این است که این بحث، بحث مفصلی است و وقتی می‌گویم نظر افراد مختلف را بشنوید، چون جدی است. آن‌ها هم ادله‌ای دارند و ما هم داریم تلاش می‌کنیم.»

اخبار

ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به توافق رسیدند؟

خبر مهم گروسی درباره همکاری آژانس با ایران؛ بازرسان به ایران بازمی‌گردند

مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در کنفرانسی اعلام کرد: «گفت‌وگوها با ایران همچنان ادامه دارد و بازرسان آژانس برخلاف برخی اظهارات قبلی، قرار است به ایران بازگردند.»

به گزارش ایسنا، «ساهیل شاه» خبرنگار نشریه «پالیتیکو»، عصر سه‌شنبه در توییتی به نقل از منابع دیپلماتیک نوشت: «گروسی اعلام کرده که آژانس در بحث مدالیته با ایران به توافق رسیده است و احتمالا این توافق به بازگشت بازرسان آژانس به ایران منجر شود. از طرفd در حالی که مذاکرات در ژنو ادامه دارد، ایران اعلام کرده است که آماده است تا بازرسان آژانس را بپذیرد. اما هنوز جزئیات دقیق این توافق مشخص نیست.»

گفته شده گروسی این اظهارات را در کنفرانسی در آمریکا گفته است.

علاوه بر توئیت شاه، «لارنس نورمن»، خبرنگار نشریه آمریکایی «وال‌استریت ژورنال» نیز در رشته توئیتی در صفحه کاربری خود در شبکه اجتماعی «ایکس» ضمن پرداختن به اظهارات تازه «رافائل گروسی» مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، ارزیابی خود از تحولات تازه در پرونده‌ای هسته‌ای ایران را ارائه کرد.

او نوشت: «در کنفرانسی در آمریکا، رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، اعلام کرده که گفت‌وگوها با ایران همچنان ادامه دارد و بازرسان آژانس برخلاف برخی اظهارات قبلی، قرار است به ایران بازگردند.»

نورمن افزود که هنوز مشخص نیست آیا این اظهارات به معنای توافق رسمی میان ایران و آژانس برای بازگشت بازرسان یا تنها پیش‌بینی مدیرکل آژانس در این زمینه است.

وی توضیح داد که این موضوع در حالی مطرح می‌شود که مدیران سیاسی سه کشور اروپایی (E۳) در ژنو با طرف ایرانی درباره آخرین مذاکرات مرتبط با مکانیسم ماشه گفت‌وگو می‌کنند. همکاری آژانس یکی از شروط تعیین شده توسط این کشورها برای تمدید مهلت مکانیسم ماشه است.

نورمن در ادامه نوشت که کشورهای اروپایی خواستار از سرگیری کامل همکاری ایران با آژانس و دسترسی کامل بازرسان شده‌اند. به گفته او، هنوز روشن نیست که بازگشت بازرسان آژانس به ایران به صورت دائمی خواهد بود یا تنها شامل برخی سایت‌ها مانند بوشهر می‌شود و آیا بازرسان قادر خواهند بود به تأسیسات غنی‌سازی دسترسی پیدا کرده و در خصوص موجودی اورانیوم غنی‌شده تحقیق کنند، یا این که ممکن است کشورهای اروپایی سطح انتظارات خود را پایین آورده و تنها با این اقدام، شرط همکاری آژانس را موقتاً برآورده تلقی کنند.

اظهارات تازه گروسی درحالی است که ایران به دلیل عمل نکردن مدیرکل آژانس به وظایف قانونی‌اش در حفاظت از تاسیسات اتمی صلح‌آمیز ایران در تجاوزگری رژیم صهیونیستی و آمریکا به این تاسیسات که تحت پوشش توافق پادمانی با آژانس قرار داشت، همچنین گزارش فنی جانبدارانه او درباره برنامه هسته‌ای ایران-گزارشی که تهران آن را زمینه‌سازی این تجاوزگری می‌داند، همکاری خود با آژانس را به تعلیق درآورد.

اگرچه سطحی از گفت‌وگوهای فنی میان ایران و آژانس در جریان است و تهران اعلام کرده در حال بررسی شکل همکاری با آژانس پس از تحولات اخیر است. با این وجود، در آستانه گفت‌وگوهای ایران و اروپا در ژنو و در سایه ابتکار روسیه برای تمدید قطعنامه ۲۲۳۱، ایران بر ضرورت تدوین برنامه‌ای جدید در تعامل ایران با آژانس تاکید کرده است.